

www.papsf.cat

12 DE JUNY
2019

XI TROBADA DEL PROGRAMA ATENCIÓ PRIMÀRIA SENSE FUM TALLER ALTRES FORMES DE FUMAR

Responsables:

Esther Mur

Joan Lozano

Anna C. Osanz

Carmen Ros

TALLERS | TABAQUISME

TALLER ALTRES TALLER ALTRES FORMES DE FUMAR

Objectiu

Debatre, conèixer opinions i marcar unes línies de treball futures sobre altres formes de fumar

Metodologia (temps 90')

Material necessari:

- Aula
- Panells, fulls grans de paper (3)
- "Post it!" de varis colors per posar als panells
- Bolígrafs i retoladors de varis colors
- Notes adhesives per a la roba de tres colors diferents, suficientment grans per escriure nom del grup i nom de la persona.
- Mostres de cigarretes electròniques, eines utilitzades en el tabac per cargolar, pipes d'aigua i PTCs

1.- Presentació (15 minuts)

Per ordre d'entrada al taller, agafaran/els hi donarem una nota adhesiva d'un color (hi haurà tres colors diferents) i se'ls indicarà que poden posar el seu nom i enganxar-lo a la seva roba.

S'explicarà la dinàmica de treball del taller i la distribució de les persones en tres grups.

2.- Grups de treball (45 minuts)

Crearem tres grups de treball que distribuïrem segons el color del nota adhesiva entregada a l'entrada. Els anomenarem:

Grup 1: Tabac de cargolar.

Grup 2: Tabac sense combustió.

Grup 3: Cigarretes electròniques.

Dins de cada grup, un amb cada dinamitzadora, intentarem fomentar un debat a partir d'una línia de preguntes i/o idees comunes. S'aniran incorporant els "post it" al taulell de paper del grup, d'una manera ordenada.

Cada grup disposarà de tres espais per col·locar els "post it", un per cada apartat (Situació actual, Formació i abordatge, i Control i prevenció)

Iniciarem la sessió amb l'activitat participativa Kahoot: http://www.papsf.cat/Noticies_Detall.aspx?id=475

Preguntes per a la reflexió intragrup:

a. Situació actual (10 minuts):

Coneixem aquesta modalitat de consum? Com és? Punts forts i febles. Que els fa atractius o rebutjables? Ha canviat la forma de consum de tabac els darrers anys? I la seva percepció envers a la seva seguretat? Ens trobem davant d'un nou estil de vida? Aquesta forma de consum és una amenaça o un repte en les nostres consultes? Tenim suficient formació?

b. Formació i Abordatge (12 minuts):

Estem preparats per atendre i prevenir aquesta modalitat de consum? Com ho faríem? Tenim les eines que necessitaríem? A qui ens adreçaríem? Sabem els motius que els mouen al consum? Què més farem i com? Qui són els nostres aliats a la societat? Quines eines faríem servir per arribar-hi? En quin tipus de població trobem amb més facilitat aquest tipus de consum? Són una porta d'entrada o responen a un canvi de patró? En quins àmbits hauríem de treballar? Quins estaments de la societat hauríem d'implicar?

c. Control i Prevenció (13 minuts):

Coneixem els efectes? I els riscos? I la normativa? Tenim suport d'evidència científica sobre els riscos? I sobre la reducció de danys? Com pot arribar la nostra informació a la població? Quines estratègies tenim al nostre abast? Quin tipus d'informació i com podem lliurar-la a la nostra població diana?

3.- Posada en comú, Exposició en plenari (15 minuts)

Presentació de les propostes finals per una persona/persones del taller que siguin voluntàries.

Flux d'idees dels dos Tallers (totes les aportacions a l'annex 1)

Situació actual:

La majoria de professionals es posicionen en que **hi ha manca de coneixement** sobre els nous productes, sobre els seus efectes i els riscos, tant per part dels professionals com per part dels usuaris. A més a més hi ha una manca d'informació al respecte.

Hi ha una normalització del fet de fumar (vapejar) dins de locals i encara en series, pel·lícules veiem actors/actrius fumant .

D'un altra banda, hi han **falses creences** molt instaurades: relaxa, ajuda a deixar de fumar, són menys perjudicials per la salut. Per exemple, la catximba, que pot fer-se amb tabac o sense, i també es poden afegir altres productes, que es fa anar en un consum més social, equival a fumar 200 calades (en 1 sessió de catximba). Vapejar pot provocar pneumònia lipoide, desconegut per la població i cap d'aquestes formes està indicada per una embarassada que vol deixar de fumar.

En general, són molt atractius (principalment per la gent jove) per la novetat, varietat de consum, dispositius molt moderns. Això implica estar a la moda, a la última, integració en el grup, innovació. Les tabaqueres obren nous mercats amb les diferents maneres de fumar. Els diferents dispositius són una via d'entrada per els adolescents i un canvi per als adults fumadors captan nous consumidors

El tabac de cargolar és més barat i creuen que és més natural i sa. Per contra pot ser més tòxic i en l'envàs no posa la quantitat de nicotina i quitrà que conté. També, hi ha policonsum, amb cànnabis també. D'un altra banda, no hi ha gaire diferència econòmica entre els diferents tipus de "cigarrets".

No es trobem davant d'un nou estil de vida.

Finalment, aquestes noves formes de tabac es veuen com un **nou repte** a les nostres consultes per diferents motius. Existeix una **manca de recursos formatius** per als diferents professionals sanitaris i **manca d'estudis** dels nous dispositius i dels seus efectes en la salut.

Formació i abordatge:

La majoria de professionals creuen que hi ha una manca de recursos i recolzament per la formació per atendre i prevenir aquesta nova modalitat de consum. Hauria d'haver **actualització continua en formació i abordatge integral d'addiccions**. A més a més ens falten estudis envers aquestes noves formes de tabac. També, es verbalitza un desinterès dels companys envers el tabaquisme, falta motivació dels professionals. La consulta de tabac l'hauria de fer tothom. Una major implantació de la prevenció envers el tabac en els estudis de medicina, infermera i en tots els estudis de la branca sanitària ens ajudaria.

Els joves són uns dels principals consumidors d'aquestes noves formes de consum. Desconeixem com i perquè consumeixen aquests productes per poder fer una intervenció més dirigida

Malauradament, ens trobem davant de **publicitat enganyosa** dels diferents dispositius del IQOS, combustió en dubte. S'hauria de desmitificar que són formes menys perjudicials de consum, i intentar desmuntar tots els mites. S'hauria de incidir més en els beneficis de deixar de fumar/vapejar (per no donar una imatge tant punitiva).

S'haurien de fer **campanyes publicitàries informatives i divulgatives** sobre els efectes del tabac i d'aquests nous productes dirigides principalment als joves, implicant a gent coneguda per ells (youtubers, esportistes, influencers...) i difondre per les xarxes socials.

S'hauria de fer tríptics informatius sobre els seus riscos S'hauria d'implicar també a les AMPEs de les escoles per fer formació, llars d'avis ...

Es considera prioritari un **abordatge precoç en infants**

Control i prevenció:

Hi ha una **manca de legislació** sobre els nous productes, i a més la normativa existent es desconeix. Existeix una manca de control sobre les càrregues de nicotina, els aromes que s'hi posen, en general sobre el contingut total del producte.

Cal **potenciar la recerca** en aquest camp per tenir evidència científica.

Campanyes publicitàries implicant gent coneguda en els diferents mitjans de comunicació. Fer xerrades informatives en AMPAs, centres comunitaris, llars de jubilats, monitors...

Augmentar el preu, igualar la fiscalitat, pujar els impostos sobre aquests productes. Augmentar també el preu del tabac de cargolar. Regular punts de venda i origen de tots aquests productes. Controlar l'etiquetatge de la composició

Assegurar que es compleixi la llei actual (les terrasses en que es pot consumir no haurien d'estar totalment tancades...) i a la vegada ampliar-la (fer que no es pugui fumar/vapejar en centres esportius a l'aire lliure...). Augmentar les sancions en cas de no complir la normativa.

Treballar amb l'administració local per **fomentar espais lliures de fum**. Equiparar els llocs on es prohibeix fumar per a que tampoc es pugui fumar ni utilitzar les pipes d'aigua.

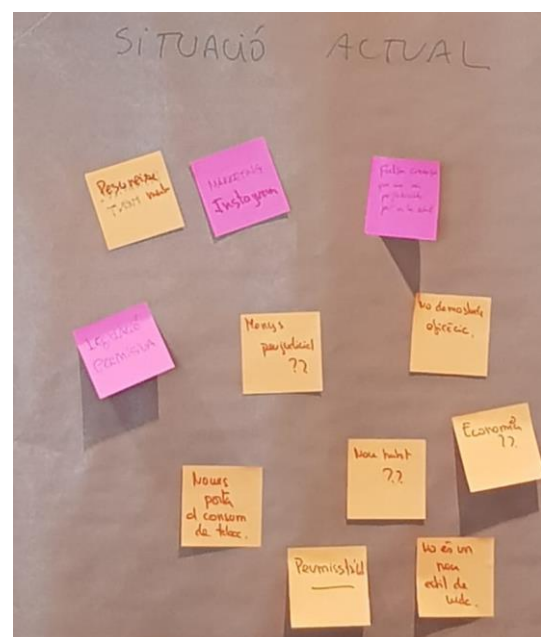
Regulació sobre imatge en pel·lícules i series de gent fumant.

Finalment, proporcionar **finançament** per aquests tipus de tractament gratuït.

4.- Explicació teòrica (15 minuts)

Al final del taller, els hi lliurarem un díptic/tríptic amb els diferents dispositius de les formes de fumar conegudes fins ara; i es farà una molt breu exposició sobre el tema: descripció breu dels diferents dispositius i la posició de les autoritats sanitàries, (adjuntem material informatiu).

Espai d'aclariment de dubtes.

ANNEXOS

Annex 1: TOTES LES APORTACIONS TALLER ALTRES FORMES DE FUMAR

FULL 1

SITUACIÓ ACTUAL

Pòsits color rosa

- Màrqueting/Instagram
- Falses creences que no són perjudicials per a la salut
- Legislació permissiva

Pòsits color taronja

- Menys perjudicials?
- No demostrada eficàcia
- Desconeixement
- Economia?
- Nou hàbit?
- Només porta al consum de taba
- Permissibilitat
- Manca d'informació
- Buits legals
- Policonsum
- No és un nou estil de vida

FORMACIÓ I ABORDATGE

- Clubs esportius
- Treball amb els pares
- Paper de la pediatria
- Manca de motivació
- Tothom consulta tabac
- Desinterès
- Manca de temps
- Informació durant els estudis sanitaris

PREVENCIÓ I CONTROL

- Es desconeix la normativa
- Major control inspeccions
- Pujar impostos
- Potenciar recerca per evidència científica
- Xerrades: DMPA, Comunitària, monitors....
- Fer campanyes adreçades a joves
- Legislar, millora de la comunicació
- Abordatge precoç en infància

FULL 2

SITUACIÓ ACTUAL

Rosa clar:

- Desconeixement de la normativa reguladora
- Més econòmic
- Més net
- Sensació de que no és perjudicial

Taronja

- No ho coneixem en profunditat
- Modes, innovació

Groc

- La indústria va més ràpida que nosaltres

Blau

- Manca de regulació i falta de controls de qualitat

FORMACIÓ I ABORDATGE

Rosa clar:

- Reducció danys?
- A l'àmbit empresarial salut laboral
- Desmuntar mites de les noves maneres de fumar

Groc

- Eines pels acompanyants no fumadors
- Trencar mites
- Compartir entre companys
- Formació (ampliar)
- Anar a diferents àmbits per arribar a tota la comunitat

Taronja

- A la gent jove
- A la població que vol deixar de fumar

Blau

- Formació i implicació de l'empresa i direcció
- Interès en aprendre

PREVENCIÓ I CONTROL

Rosa clar:

- Demanar a les autoritats l'augment de preu
- Treballar amb l'administració local
- Repte: "Jo no fumo"
- Campanyes publicitàries sobre aquestes formes de fumar

Taronja

- Llei més restrictiva
- Tractament gratuït

Groc

- Manca de sancions
- Infermera Salut i escola
- Esport
- A la família
- Evitar la normalització

Blau

- Arribar a xarxes socials i youtubers, famosos....
- Campanyes de famosos de cara als joves

FULL 3

SITUACIÓ ACTUAL

Rosa clar:

- No discriminar altres consums: cànnabis...

Taronja

- Màrqueting

Verd

- Moda
- Integració a un grup
- Manca de regulació

Rosa fosc:

- Campanyes publicitàries
- Desconeixement de la població i professionals

Groc

- “Estar a l’última”

FORMACIÓ I ABORDATGE

Rosa clar:

- Abordatge integral addiccions
- Registres e. cap

Verd

- Consultar als joves com i per què
- Educadors

Blau

- Obligació a escoles a fer un programa educatiu
- Desmitificar aquests dispositius com innocus
- AMPA
- Centres esportius

Rosa fosc:

- Xarxes socials per als joves

Groc

- Població jove
- Salut i escola
- Inici tabaquisme

PREVENCIÓ I CONTROL

Rosa clar:

- Els propis joves generin els seus discursos
- Models seus: youtubers, influencers...
- Campanyes publicitàries

Verd

- Treballar amb els líders-models esportius dels joves
- Centres esportius

Rosa fosc:

- Comunitat educativa
- Salut i escola

Groc

- Treball comunitat xarxa
- Espais lliures de fum
- Models d’iguals
- Regulació punts de vendre nous productes
- Control etiquetats composició

FULL 4

SITUACIÓ ACTUAL

Verd

- Manca de recursos
- Falses creences
- Pensament són més saludables
- No diferència econòmica entre els tipus de cigarretes
- Manca de legislació en relació als joves
- Tipus de nou consum
- Manca d'informació respecte a noves formes de fumar

Groc

- Desconeixement d'algunes noves formes de fumar

FORMACIÓ I ABORDATGE

Taronja:

- Informació per a tots els públics des de pediatria, adults i geriatria.
- Consell mínim
- Manca de recursos i recolzament per formació
- Informar més dels beneficis per deixar de fumar

Verd

- Desinterès companys tabaquisme
- Desmitificar són menys perjudicials

Groc:

- Informació pares, mestres, professionals
- Manca de motivació
- Actualització de la formació
- Manca de registres

PREVENCIÓ I CONTROL

Taronja:

- Regular les pelis i sèries
- Gent famosa, referents: música, esport....
- Fer ampliar la llei
- Aliats: Personal sanitari, xarxes socials, mitjans de comunicació, centres cívics....
- Augmentar preu tabac de cargolar
- Falta normativa per e.cigarretes

Rosa fosc:

- Política de control

FULL 5

SITUACIÓ ACTUAL

Rosa clar:

- Falses creences (relaxa, però puja la FC i TA)
- Manca informació sobre continguts d'altres tipus i maneres de fumar

Blau

- Captar nous consumidors, joves...
- Creences de que ajuden a deixar de fumar
- Percepció d'invisibilitat envers el tabac tradicional
- Tabac sense cargolar, perill en joves. Més sonat i natural
- Diferents maneres de fumar. Les tabaqueres volen obrir nous mercats
- Estratègies de mercat

Taronja

- Quina seria adequada per una embarassada que no pugui deixar de fumar?
- Informació des de la infància
- Informació als joves sobre vapejar
- Manca de temps en consulta per fer consell antitabàquic
- Manca d'estudis dels nous dispositius sobre la salut

FORMACIÓ I ABORDATGE

Rosa clar:

- Formar als professionals
- Falten estudis de les noves formes de fumar
- Curs formatius de noves presentacions del tabac (sense combustió, cargolar...)
- Tríptic dels nous dispositius per informar que també són nocius per la salut

Blau

- Provoca Pneumònia lipoidea

Taronja

- Fer tallers informatius de que no són innocus
- Interessos comercials
- Informar de la perillositat. No nociu!!
- Es necessita una formació en general a tots els sanitaris
- Assignatura en estudis infermeria i medicina
- Formació en les escoles

PREVENCIÓ I CONTROL

Rosa clar:

- Legislació sobre el control del nous conceptes i dispositius
- Xerrades informatives en centres cívics i instituts
- Manca de legislació sobre altres formes de fumar

Taronja

- Manca regulació
- Pujar preu i manteniment
- Equiparar legislació nous dispositius a la del tabac convencional
- Informació referent a la venda, consum i publicitat
- Pujar impostos

Blau

- Adequar la legislació al tabac convencional
- Sanitat ha d'assumir el control de les formes nocives de substàncies que afecten a la població i informació a la població.
- Potenciar els beneficis de deixar de fumar. Donar més publicitat

FULL 6

SITUACIÓ ACTUAL

Rosa clar

- Falta de coneixement dels efectes dels productes nous i dels riscos
- Publicitat enganyosa
- L'atractiu de la novetat i la varietat de consum

Verd

- Augment de sèries i cinema amb actors que fumen
- Diferents dispositius, per als fumadors és un canvi i per adolescents una via d'entrada

FORMACIÓ I ABORDATGE

Rosa Clar

- Informació sobre tabac i productes vinculats a través de les associacions i entitats de pacients que fan activitats divulgatives
- Formació a professionals sanitaris, escoles i AMPAs, professionals vinculats a activitats de lleure i joves (monitors, esplais....) i associacions de pacients.

Verd

- Tractament finançat
- Fer virals missatges clars i atractius sobre la realitat dels altres productes per fumar
- No incorporar per llei nous productes que continguin nicotina

PREVENCIÓ I CONTROL

Rosa clar

- Riscos: fets a mà més tòxics
- Normativa: al 2020 es deixaran de fabricar els mentolats
- Campanyes publicitàries, informatives i divulgatives sobre els efectes del tabac i els nous productes dirigida en especial als joves
- Implicar a les AMPES de les escoles en fer formació
- Implicar a gent coneguda a fer campanyes, fer campanyes en xarxes socials

Verd

- Catximba: Amb i sense nicotina, consum social i 1 catximba=200 calades
- Augmentar la prevenció: campanyes, xarxes socials per adolescents
- Augmentar els preus i igualar la fiscalitat
- Assegurar el compliment de la llei
- Els adolescents s'enganxen a la nicotina
- Tabac fet a mà: més difícil saber la quantitat i concentració de tabac
- Risc que la gent que vol deixar de fumar faci el pas a la e.cig abans de deixar-ho
- Buscar gent pròxima a adolescents per campanyes
- Per llei, una part dels impostos recaptats de la venda de cigarretes es destini a prevenció
- Equiparar els llocs on es prohibeix el consum
- IQOS publicitat enganyosa, combustió en dubte
- Aromes, no sabem, no hi ha evidències dels efectes inhalats, no es controlen les càrregues. Normalització?
- Persones que deixen de fumar, continuen amb un ús dual.